

науки, 2011. – № 6(137). – С. 119 – 124. – Режим доступу: www.hse.ru/data/.../

6. Шляго Н.Н. О понятии «глубины контроллинга» [Электронный ресурс] / Н.Н.Шляго //Научно-технические ведомости СПб ГПУ №6 (112), 2010. – С.30 – 36. – Режим доступу: www.hse.ru/data/.../

7. Що потрібно знати лідеру в сфері керування. Управління знаннями [Електронний ресурс] / Електронне управління. Публікація UNPAN – United Nations Public Administration Network. – Режим доступу: unpan1.un.org/intradoc/groups/

*Ронська О.Г.,
аспірант ТНЕУ*

КОНТРОЛІНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Ринкові відносини, виникнення і розвиток різноманітних форм власності потребують розроблення нових методологічних підходів до побудови сучасної моделі управління умовами, охороною й безпекою праці на національному, регіональному й виробничому рівнях, гнучкої та доступної для різних господарських структур.

У суспільстві із соціально орієнтованою економікою охорона праці має бути одним з найважливіших завдань соціально-економічної політики як держави, так і кожного підприємства й організації

Охорона праці – система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності. Щораз більше держав світу розуміють необхідність підвищення рівня охорони праці у своїх країнах та активізують дії для реалізації завдань у цій області. Це є не тільки наслідком тиску суспільства і профспілок на уряди держав, а також щораз більшої доступності реальних статистичних даних про розміри збитків пов'язаних із невідповідним станом охорони праці. З відсутністю безпеки працівників завжди пов'язані збитки, які в країнах Європейського Союзу оцінюються у розмірі 0,4%-4% річного валового внутрішнього продукту. Саме через це держави Європейського Союзу приділяють увагу посиленню охорони праці [3].

Для того, щоб підприємства вели активну діяльність з охорони праці, необхідно удосконалити систему обліку – як основу інформаційного забезпечення будь-якого процесу управління, в тому числі й управління охороною праці. Завжди треба пам'ятати, що система обліку працює на

систему управління постачаючи у блок контролю фактичні дані про стан спостережуваного об'єкта. Облік виконує роль зворотного зв'язку, по якому надходять дані з об'єктів у систему управління. Керівники завжди намагаються створити просту і дешеву систему управління, але такі намагання порушують один з основних законів У. Ешбі, який вимагає щоб різноманітність засобів системи управління, по меншій мірі, було не меншим, ніж різноманіття ситуації, що управляється [4].

Зміни в економіці нашої країни, потребують нових підходів до управління охороною праці [2].

Управління охороною праці – це підготовка, прийняття та реалізація рішень щодо здійснення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, які спрямовані на збереження здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності.

Охорона праці базується на законодавчих, директивних та нормативно-технічних документах. При управлінні охороною праці не повинні прийматись рішення та здійснюватись заходи, що суперечать діючому законодавству, державним нормативним актам про охорону праці, стандартам безпеки праці, правилам та нормам охорони праці [1].

До основних функцій управління охороною праці належать:

- прогнозування і планування робіт, їх фінансування;
  - організація та координація робіт;
  - облік показників стану умов і безпеки праці;
  - аналіз та оцінка стану умов і безпеки праці;
  - контроль за функціонуванням СУОП;
- стимулювання роботи по вдосконаленню охорони праці.

Основні завдання управління охороною праці:

- навчання працівників безпечним методам праці та пропаганда питань охорони праці;
- забезпечення безпечності технологічних процесів, виробничого устаткування, будівель і споруд; нормалізація санітарно-гігієнічних умов праці;
- забезпечення працівників засобами індивідуального захисту;
- забезпечення оптимальних режимів праці та відпочинку;
- організація лікувально-профілактичного обслуговування;
- професійний добір працівників з окремих професій;

В сучасній працезахоронній діяльності, з однієї сторони, не можна не враховувати прийняті в міжнародній практиці підходи до забезпечення професійної безпеки, а з іншої сторони – є напрацьована з роками вітчизняна практика розробки та застосування систем управління, а вона не така вже й погана. В області охорони праці Україна реалізує вимоги, що пред-

ставлені, перш за все, у статтях закону «Про охорону праці». Натомість досвід інших країн показує, що традиційний підхід до управління охороною праці, в якому підприємство зорієнтовано тільки на виконанні мінімуму правових вимог, не веде до досягнення бажаного результату. До управління охороною праці слід підходити так, як на сьогоднішній день підходять до управління якістю та навколишнім середовищем (напр., ISO 9000, ISO 14000). У сфері охорони праці даний підхід реалізується шляхом застосування систем управління, запровадження яких повинно вести до постійного покращення безпеки й гігієни праці. Такі системи можна запроектувати на базі вимог і вказівок, представлених у міжнародних стандартах [6].

- OHSAS18001:2007 Системи управління охороною праці – Стандарт.
- OHSAS18002:2008 Системи управління охороною праці. Вказівки щодо запровадження OHSAS18001:2007.

Ефективне управління охороною праці на підприємстві дозволяє не тільки виконувати правові вимоги, а також веде до покращення умов праці, а його результатом є:

- зменшення збитків, які виникають в зв'язку із незадовільним станом охорони праці;
- зростання зацікавленості працівників як проблемами охорони праці, так і проблемами виробництва;
- покращення іміджу підприємства.

Як результат – все це впливає на зростання конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Досвід багатьох країн показує, що системний підхід до управління охороною праці, що базується на міжнародних стандартах, веде до зменшення кількості нещасних випадків на виробництві. Одночасно покращується якість і продуктивність праці.

В сучасних моделях містяться такі положення яких не було в Рекомендаціях Держстандарту. Приміром це стосується таких категорій, як управління ризиками, процесний підхід, управління документами та й поняття Політики в охороні праці з'явилося тільки з появою міжнародних стандартів і рекомендацій.[5] Закордонні експерти звертають увагу на оригінальність побудови процесу управління у міжнародному стандарті з циклів, що повторюються, «плануй – роби – коригуй», що забезпечує безперервний розвиток. У табл.1 зведено результати порівняльного аналізу управління охороною праці у СУОП і OHSAS18001:2007. Обидві системи побудовано на основі загальної теорії управління з підготовкою нових управлінських рішень.

Варто підкреслити, що відповідне управління є найефективнішим способом забезпечення високого рівня охорони праці, який є бажаним як з

огляду на необхідність дотримання законоположень, діючих в даній сфері, очікування громадськості, так і можливістю отримання позитивних економічних результатів для підприємств, та країн у цілому.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз процесу управління охороною праці у СУОП і OHSAS18001:2007

СУОП	OHSAS
Поставлення цілі та завдань, збирання необхідної інформації, підготовка та прийняття управлінського рішення	Плануй
Виконання управлінського рішення	Роби
Контроль за виконанням управлінського рішення, звіт про його виконання (зворотний зв'язок)	Перевірй
Оцінка ефективності управління, підготовки нового управлінського рішення з урахуванням оцінки ефективності попереднього	Коригуй
Новий цикл управління	Новий цикл управління

Тільки ефективно запроваджена система управління охороною праці, що відповідає міжнародним стандартам, може гарантувати відповідний рівень охорони праці і його постійне вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Основи охорони праці / Жидецький В.Ц., Джигирей В.С, Мельников О.В, вид. 2-е, стереотипне. – Львів: Афіша, 2000. – 348 с.
2. Охорона праці / Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І., Ковтун Р.М.; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 69 с., ст..6
3. Правовая система Европейского Союза – роль и значение охраны труда и безопасности (EuropeAid/119764/C/SV/RU)//Бригитта Мелин, Ханс Мет.- Европейское Сообщество, М.:2006.-134с.
4. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): Монографія. – Тернопіль, Карт-бланш, 2006. – 334с.
5. Романчук А.А. Системный менеджмент охраны труда на предприятии. Модели управления : Информационное пособие, часть1 / А.А. Романчук. – Ильичевск, 2010. – 236 с.
6. Рурикевич В.Б.,Захаров В,В,Функції системи охорони праці в країнах-учасниках Європейського союзу з огляду входження до нього України // Інформаційний бюлетень з охорони праці.-2005.-№4.-с20-24